

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 12 kwietnia 2019 r.

Pozycja 92

POSTANOWIENIE

z dnia 26 lutego 2019 r.

Sygn. akt Ts 163/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jarosław Wyrembak – przewodniczący i sprawozdawca

Zbigniew Jędrzejewski

Leon Kieres,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 22 listopada 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A. i A.W.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 24 sierpnia 2017 r. (data nadania) A. i A.W. (dalej: skarżący) zakwestionowali zgodność art. 492 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (ówcześnie: Dz. U. z 2016 r. poz. 1822, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) w związku z art. 32 i art. 47 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 160), w zakresie, w jakim „nie uzależnia wykonalności nakazu zapłaty wydanego przeciwko poręczycielom wekslowym od uprzedniego stwierdzenia bezskuteczności egzekucji w stosunku do wystawcy weksla”, z art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 31 ust. 3 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu skargi konstytucyjnej skarżący zajęli stanowisko, że wyrok Sądu Apelacyjnego w W. Wydział Cywilny (dalej: Sąd Apelacyjny w W.) z 19 lutego 2014 r., sygn. akt [...], wydany wobec skarżących na podstawie przepisów zakwestionowanych w skardze, naruszył „prawo równości wobec prawa oraz prawo do sprawiedliwego procesu w demokratycznym państwie prawa, z poszanowaniem proporcjonalności użytych środków prawnych dla uzasadnionej ochrony praw poszczególnych podmiotów”. Skarżący wskazali, że „zostali zobowiązani do zapłaty za dług względem leasingodawcy zaciągnięty przez spółkę (...), bez uprzedniej egzekucji roszczeń w stosunku do spółki, tylko bezpośrednio od nich, tak jakby byli stroną stosunku podstawowego, tj. umowy leasingu (...)”.

Postanowieniem z 22 listopada 2017 r. Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu analizowanej skardze. W wyniku przeprowadzenia wstępnego rozpoznania skargi Trybunał ustalił bowiem, że została ona wniesiona po terminie wskazanym w art. 77 ust. 1

ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK), tj. po upływie trzech miesięcy od doręczenia skarżącym prawomocnego rozstrzygnięcia wydanego w ich sprawie.

4 grudnia 2017 r. (data nadania) skarżący wnieśli zażalenie na powyższe postanowienie Trybunału, kwestionując wskazaną przez Trybunał podstawę odmowy nadania biegu skardze konstytucyjnej z art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. Skarżący podtrzymali w zażaleniu stanowisko zajęte wcześniej w skardze, które w ich opinii uzasadnia odmienny od ustalonego przez Trybunał w tej sprawie sposób obliczania terminu wniesienia skargi, wskazanego w u.o.t.p. TK.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zażalenie na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, o którym mowa w art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK), Trybunał Konstytucyjny rozpoznaje w składzie trzech sędziów na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p. TK). Istotą kontroli kwestionowanego postanowienia jest ustalenie, czy na etapie rozpoznania wstępnego Trybunał prawidłowo zidentyfikował przesłanki odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał ustalił, że kwestionowane postanowienie jest prawidłowe, natomiast zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu badanej skardze konstytucyjnej.

3. Zakwestionowane postanowienie Trybunału opierało się na ustaleniu, że rozstrzygnięciem, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a więc wyrokiem, w którym na podstawie zaskarżonych przepisów orzeczono ostatecznie o prawach skarżących wyrażonych w art. 32 ust. 1, art. 2 i art. 31 ust. 3 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji, jest prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w W. Wydział Cywilny z 19 lutego 2014 r., sygn. akt [...] (dalej: wyrok Sądu Apelacyjnego). Ustalenie to zbiega się z twierdzeniem skarżących, którzy w uzasadnieniu analizowanej skargi wskazali ten wyrok Sądu Apelacyjnego jako ostateczne rozstrzygnięcie wydane w ich sprawie, wyczerpujące tok postępowania sądowego, od którego nie przysługuje zwykły środek odwoławczy oraz na tle którego wywiedziona została badana skarga konstytucyjna (zob. strona 6 i 7 skargi konstytucyjnej z 24 sierpnia 2017 r.). Na podstawie art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK Trybunał poprawnie zidentyfikował zatem początek biegu trzymiesięcznego terminu wniesienia analizowanej skargi, który wyznaczyła data doręczenia skarżącym odpisu wyroku Sądu Apelacyjnego, a więc 7 marca 2014 r. Termin wniesienia skargi konstytucyjnej upływał wobec tego 7 czerwca 2014 r. Na etapie rozpoznania wstępnego Trybunał prawidłowo ustalił więc, że wniesienie analizowanej skargi 24 sierpnia 2017 r. nastąpiło z naruszeniem art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, co stanowiło podstawę wydania odmowy nadania skardze dalszego biegu.

4. Choć skarżący wskazują jako ostateczne rozstrzygnięcie, w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, wyrok Sądu Apelacyjnego z 19 lutego 2014 r., to stoją na stanowisku, że początek terminu wniesienia skargi przypadał 22 grudnia 2016 r., tj. w dniu doręczenia im odpisu postanowienia Sądu Najwyższego z 14 października 2016 r., sygn. akt [...]. Trybunał ustalił, że nawet gdyby przyjąć w tym zakresie stanowisko skarżących za prawidłowe, to termin wniesienia skargi konstytucyjnej upływałby w takich okolicznościach 22 marca 2017 r. Tymczasem, jak wiadomo, analizowana skarga została wniesiona do Trybunału 24 sierpnia 2017 r., a więc z naruszeniem art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

5. Analizując ponadto powyższą ewentualność także pod kątem art. 44 ust. 1 w związku z ust. 2 i 3 u.o.t.p. TK, tj. w kontekście przymusu adwokackiego oraz zawieszenia biegu terminu wniesienia skargi w razie wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie adwokata z urzędu, Trybunał ustalił, że bieg terminu wniesienia skargi zostałby wówczas zawieszony 8 marca 2017 r., tj. w dniu, w którym skarżący wystąpili z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W związku z tym, w świetle art. 44 ust. 3 u.o.t.p. TK, do zawieszenia biegu trzymiesięcznego terminu przysługującego skarżącym doszłoby czternaście dni przed jego upływem. Zgodnie zaś z art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p. TK, wznowienie biegu terminu następuje pierwszego dnia po doręczeniu pełnomocnikowi zarządzenia w przedmiocie wyznaczenia do reprezentowania skarżącego z urzędu. Doręczenie pełnomocnikowi zarządzenia organu samorządu zawodowego o wyznaczeniu do reprezentacji z urzędu w analizowanej sprawie nastąpiło 1 czerwca 2017 r. Skoro więc według hipotezy skarżących, zawieszenie biegu terminu nastąpiło czternaście dni przed datą jego upływu, zaś wznowienie biegu nastąpiło 2 czerwca 2017 r., to nie może ulegać wątpliwości, że przysługujący skarżącym po wznowieniu termin wniesienia skargi upłynął po czternastu dniach, tj. 15 czerwca 2017 r. Jak wiadomo, analizowana skarga została wniesiona 24 sierpnia 2017 r., a więc niezmiennie z naruszeniem art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. Trybunał zwraca jednak uwagę, że w niniejszej sprawie, w zakresie początku terminu wniesienia skargi konstytucyjnej ważność zachowują ustalenia przedstawione w punkcie 3 niniejszego uzasadnienia, które stanowiły podstawę zakwestionowanego postanowienia Trybunału z 22 listopada 2017 r.

6. Należy przypomnieć, że na temat biegu terminu, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, Trybunał wypowiedział się m.in. w postanowieniu z 21 marca 2013 r. (sygn. SK 32/12, OTK ZU nr 3/A/2013, poz. 37), orzekając, że z „wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu należy wystąpić przed upływem trzymiesięcznego terminu na złożenie skargi konstytucyjnej”; złożenie wniosku powoduje „zawieszenie, nie zaś przerwanie biegu terminu na wniesienie skargi konstytucyjnej” oraz że – jak zauważył Trybunał – „gdyby skutkiem wystąpienia o ustanowienie pełnomocnika z urzędu miałyby być przerwanie biegu terminu do wniesienia skargi, omawiany przepis wyraźnie stwierdzałby, że od daty ustanowienia pełnomocnika termin do złożenia skargi konstytucyjnej biegnie na nowo”. Trybunał zwrócił w tym kontekście uwagę, że w zdaniu drugim art. 44 ust. 3 u.o.t.p. TK ustawodawca użył sformułowania „wznowienie biegu”, które potwierdza, że termin wniesienia skargi nie jest przerywany, a więc nie biegnie na nowo, lecz biegnie dalej od daty ustanowienia pełnomocnika z uwzględnieniem okresu zawieszenia. Jak wskazał Trybunał, w przeciwnym wypadku, tj. przywrócenia terminu wniesienia skargi, czyli rozpoczęcia biegu na nowo, doszłoby do nieuzasadnionego zróżnicowania sytuacji prawnej podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi konstytucyjnej na niekorzyść tych, którzy nie występują o ustanowienie adwokata z urzędu, a udzielają pełnomocnictwa przedstawicielowi z wyboru. Jak bowiem wskazał Trybunał w cytowanym wyżej postanowieniu, „ryzyko zbyt późnego zwrócenia się do adwokata lub radcy prawnego o sporządzenie skargi konstytucyjnej zawsze obciążałoby skarżących. Natomiast, w przypadku skarżących, którzy wystąpili o pomoc prawną z urzędu, zwłoka w złożeniu wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego nie miałaby żadnego znaczenia, gdyby przyjąć, że wystąpienie do sądu rejonowego o pomoc prawną przerywa bieg terminu do złożenia skargi konstytucyjnej”.

7. Jako nietrafny należy ocenić więc podniesiony w badanym zażaleniu zarzut, że wbrew art. 36 u.o.t.p. TK Trybunał nie zastosował art. 124 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) w odniesieniu do biegu terminu wniesienia skargi, o którym mowa w art. 44 ust. 3 u.o.t.p. TK. Trybunał zwraca uwagę, że art. 36 u.o.t.p. TK upoważnia do zastosowania w postępowaniu

przed Trybunałem przepisów k.p.c. jedynie w zakresie nieuregulowanym w przepisach u.o.t.p. TK. Tymczasem kwestie długości, początku, zawieszenia i wznowienia biegu terminu wniesienia skargi zostały ujęte w art. 44 ust. 2 i 3 oraz w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. Ponadto, przekonanie skarżących o zasadności przywrócenia terminu wniesienia skargi w razie ustanowienia pełnomocnika z urzędu nie znajduje, w opinii Trybunału, oparcia w przepisach u.o.t.p. TK stosowanych na etapie rozpoznania wstępnego skargi. Natomiast formułowanie ocen i w konsekwencji poddanie merytorycznej analizie art. 44 ust. 3 u.o.t.p. TK nie mieści się w ramach niniejszego postępowania. W kwestionowanym postanowieniu z 22 listopada 2017 r. Trybunał prawidłowo ustalił więc, że wniesienie skargi konstytucyjnej 24 sierpnia 2017 r. nastąpiło z przekroczeniem terminu wskazanego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, a zatem na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK Trybunał prawidłowo odmówił nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p. TK, Trybunał nie uwzględnił zażalenia.